

URTX

'ESCUT DE LA CIUTAT DE TÀRREGA

Gener Gonzalvo Bou

L'ESCUT DE LA CIUTAT DE TÀRREGA

Gener Gonzalvo Bou

Director de l'Arxiu
Històric Comarcal
de Tàrrega

L'escut d'armes de l'antiga vila reial de Tàrrega sempre ha estat motiu de controvèrsia, sobretot pel que fa als colors dels escacs de dos dels seus quaters. Recentment, amb l'ajut dels informes de l'insigne i amic heraldista Armand de Fluvià, s'ha oficialitzat un escut que, al meu parer, tot i la innegable qualitat dels arguments de Fluvià, presenta seriosos dubtes de veracitat.

La nostra opinió ja la vam esboçar breument a la revista "Culturàlia".¹ Com dèiem en aquella ocasió, a Tàrrega tenim la sort de comptar amb diversos escuts heràldics de la ciutat i antiga vila reial, i en documents de l'arxiu. En aquest present article d'URTX, i comptant amb l'excel·lent col·laboració de l'amic Oriol Saula, presentem un exhaustiu apèndix gràfic de tots els escuts conservats de l'antiga paeria de Tàrrega, que poden ajudar a clarificar les qüestions.

Ja el 12 d'agost de 1985, Armand de Fluvià féu un estudi i proposta d'escut de Tàrrega, que finalment ha estat oficialitzat, amb la corroboració de l'Institut d'Estudis Catalans. En definitiva, és l'escut que actualment utilitza l'ajuntament de Tàrrega.

En primer lloc, Armand de Fluvià canvia l'ordre dels quaters, posant els tradicionals escacs en el primer quarter (el més important) i en el tercer, quan això distorsiona totalment la tradició històrica de l'escut de Tàrrega, car tots els escuts coincideixen a col·locar en el primer i tercer quaters els pals dels comtes de Barcelona, com a senyors de la vila de Tàrrega. Fluvià argumenta que, essent el primer quarter el més important, cal posar-hi el símbol propi de la vila (els escacs). Aquest argument és, com a mínim, arbitrari, i no respon a la tradició de l'heràldica històrica de Tàrrega.

Escut de Tàrrega situat al pati de llum de l'Ajuntament de Tàrrega.

Formava part de
l'antiga estructura de
la paeria de Tàrrega.
Segle XVII.

Escut de Tàrrega situat a l'entrada de la sala de Plens de l'Ajuntament.

Segle XVIII.

Escut policromat sobre fusta de la Vila de Tàrraga,
situat a l'interior de la Sala de Plens de l'Ajuntament.
Segle XVII.

Escut de Tàrrrega
que forma part de la
portalada
renaixentista
de l'Ajuntament
de Tàrrrega. 1674.

Escut de Tàrrrega
situat al vestíbul de
la Mútua de Tàrrrega,
antic Palau dels
Marquesos de la
Floresta de Tàrrrega.

Forma part de
l'antic fons del
Museu de Tàrrrega.
Època Moderna.

Escut de Tàrrrega
situat a l'escala de
la Mútua de Tàrrrega.

Forma part de l'antic
fons del Museu de
Tàrrrega. Època
Moderna.

En segon lloc, arribem a la controvèrsia del color dels escacs, que s'han canviat pel color del llinatge dels Tàrrrega, en or i gules (groc i vermell). De fet, aclarir el color dels escacs de Tàrrrega és difícil (però no impossible), car la policromia conservada és nul·la en els escuts de pedra conservats. Tanmateix, la proximitat del comtat d'Urgell, i el fet que Tàrrrega pertanyés, eclesiàsticament, al deganat de Tàrrrega, fa pensar que el probable color dels escacs serien els del mateix comtat d'Urgell, en or i negre. Una prova la tenim en els escacs policromats d'un escut pintat sobre fusta, que es

conserva actualment a la sala de plens de l'ajuntament de Tàrrrega, que té precisament colorejats els escuts de la mateixa manera que els del comtat i deganat d'Urgell.

A més a més, recents estudis de destacats medievalistes, com el Dr. Flocel Sabaté, han demostrat que els representants del llinatge dels Tàrrrega eren simples castlans de tercer ordre a l'època medieval targarina, per la qual cosa és impensable que l'antiga paeria adoptés el símbol del llinatge Tàrrrega com a símbol propi de la ciutat². Aquest fet es pot com-

Escut de Tàrrega policromat sobre paper del Llibre d'Entrades i Sortides
de l'any 1718 del Fons Municipal de Tàrrega,
conservat a l'Arxiu Comarcal de l'Urgell.

Escut de Tàrrega
situat al pedestal
de pedra del portal
de l'església de
Sant Antoni.
Segle XVIII.

Escut de Tàrrega
situat al dintell de la
porta principal de
l'Hospital de Tàrrega.
1740.

Escut de Tàrrega
situat a la façana de
l'ermita de Sant Eloi.
Època Moderna.

probar en el paper irrellevant dels Tàrrega en els llibres de privilegis de la paeria³. També cal tenir en compte que els comtes d'Urgell, des de Jaume I, al segle XIII, estaven sota el vassallatge del comte de Barcelona, senyor de la vila de Tàrrega, i de fet la branca comtal urgellenca era sorgida aleshores del mateix casal de Barcelona. Per tant, amb molta versemblança, els colors dels escacs de l'escut de la vila

de Tàrrega serien els mateixos que els del comtat d'Urgell.

També en l'actual escut de Tàrrega, s'ha retirat la tradicional corona imperial concedida el 1520 per l'emperador Carles V⁴, i s'ha col·locat un fris murat, atenent a les regles heràldiques –sempre respectables– del Dr. Armand de Fluvià. El recull gràfic històric de la tradició de la corona imperial demostra que és d'una tradició antiquíssima i plenament fixada, i que hauria d'acompanyar sempre a l'àguila bicèfala, que per sort s'ha respectat.

Finalment, la forma escairada de l'escut, invariable pel que fa a l'heràldica municipal catalana, sembla una unificació excessiva, i que tampoc s'adiu a la nostra tradició històrica.

El nostre article acaba aquí. Nosaltres només hem volgut aportar algunes idees i imatges que pretenen contraposar els elements de l'actual escut de Tàrrega, que considerem, segons la nostra opinió, equivocades. No entrem ni volem provocar cap enrenou de tipus oficial, car nosaltres només donem una opinió com a historiador, i d'aquí no sortim. Només hem volgut destacar breument, les línies més clares de la tradició heràldica de l'escut d'armes de Tàrrega, que creiem –com demostra l'aparell gràfic que acompanya l'article, i que és bàsic– que entren en desacord amb l'escut oficial que actualment utilitza la ciutat de Tàrrega.

Notes

¹ GONZALVO, Gener: *L'escut de Tàrrega*, "Culturàlia", Tàrrega, Centre Cultural de Tàrrega, núm.13, novembre-desembre de 1999, pàg. 8.

² SABATÉ, Flocel: *Fiscalitat i feudalisme (Tàrrega, 1329: recompte i reestructuració)*, Barcelona, Dalmau Ed, 1991, pàgs. 23-24.

³ G. GONZALVO et alia: *Els llibres de Privilegis de Tàrrega (1058-1473)*, Barcelona, Fundació Noguera, 1997.

⁴ SEGARRA MALLA, Josep M.: *Història de Tàrrega amb els seus costums i tradicions. II (Segles XVI-XVIII)*, Tàrrega, Museu Comarcal, 1987, pàgs. 7-11.